



**Letní škola
Občankářů
2023**

Letní škola Občankářů 2023

Pořádají:



Občankáři

Letní škola vznikla v rámci projektu
Rozvoj občanského vzdělávání ZŠ a SŠ.

Iceland 
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

| Nadace OSF

VDV
VÝCHOJ DOBRÉ VĚLE
Nadace Olga Heřmanová



DEN 1 / PONDĚLÍ 3. 7. 2023

Demokracie 2.0: od půdy k umělé inteligenci a zase zpět

9:00 – 10:30

Karolína Menclová
Podívej se pod nohy

PŘEDNÁŠKA

10:45 – 12:15

David Grudl
Kdopak by se AI bál?

PŘEDNÁŠKA

12:15 – 13:00

oběd

13:00 – 16:00

**Marek Zelenka
& Irena Eibenová**
Oživení

PŘEDNÁŠKY + LEKCE

16:15 – 17:45

Hynek Trojánek
Soukromí ve věku
sledovacího kapitalismu

PŘEDNÁŠKA

Karolína Menclová

Podívej se pod nohy

PŘEDNÁŠKA

Když mne oslovili s tím, co je z mého pohledu nejdůležitější „předat“ dál za sektor zemědělství v rámci tématu demokracie v 21. století, tak to téma bylo jasné – půda. Je to něco co zná každý, je to prostor, který každý z nás využívá a je ho omezené množství.

Světová populace roste a s tím se zvyšuje poptávka po půdě – urbanizace resp. přeměna půdy na průmyslové nebo obytné účely, rozvoj těžby nerostných surovin nebo potřeba biopaliv přispívají k trendům, které vidíte okolo nás. Je tedy zapotřebí se zamyslet, jak půdu využíváme, jak se o ni staráme a zda víme, kdo a s jakým cílem na ni hospodaří.

Jakákoliv degradace půdy má negativní dopady na zemědělskou produkci, biodiverzitu a životní prostředí.

Sociální a ekonomické důsledky nedostatku potravin jsou problematičtější než nedostatek finančních prostředků pro koupi nejnovějšího modelu iPhone. Omezování eroze, využívání obnovitelných zdrojů energie, diverzifikace plodin a vzdělávání veřejnosti a farmářů jsou klíčové prvky, které nám umožní přemýšlet o budoucnosti s nadějí. Musíme se spojit a hledat inovativní způsoby, jak ochránit půdu, vodu, ovzduší i rostliny, abychom měli šanci na udržitelný a prosperující svět.

Od roku 2018 je **Karolína Menclová** aktivním členem předsednictva GEOPA COPA, nevládní evropské organizace zaměřené na kolektivní vyjednávání v sektoru ze-

mědělství. Jako součást tohoto úsilí se angažuje v jednáních tripartity na úrovni EU s odborovou organizací EFFAT a Evropskou komisí.

Zároveň působí jako ředitelka Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů (ČMSZP). V této roli se zabývá připomínkováním české legislativy ovlivňující zemědělský a lesnický sektor. Dále komunikuje s ostatními neziskovými organizacemi, regionálními a centrálními institucemi, úřady a partnery jak v České republice, tak i v členských státech EU. Aktivně se podílí na popularizaci zemědělství a zdůrazňuje důležitost udržitelného rozvoje tohoto sektoru.

V minulosti pracovala také ve vývojové i výrobní firmě zaměřené na ochranné a bezpečnostní prvky. Začínala jako kontrolorka kvality ve firmě v plastikářském průmyslu.

Umí řídit traktor!

David Grudl

Kdopak by se AI bál?

PŘEDNÁŠKA

Není současný boom kolem AI jen bublina? Není lepší zachovat chladnou hlavu a počkat, až se to celé přežene? Co je vlastně dnes v oblasti umělé inteligence možné? Jaké rizika nám hrozí? Jak ji naopak můžeme využít ve svůj prospěch?

David Grudl je programátor, publicista a školitel. Věnuje se popularizaci umělé inteligence a tvoří o tomto tématu web.

- www.umelligence.cz

Marek Zelenka & Irena Eibelová

Oživení

PŘEDNÁŠKY + LEKCE

Mgr. **Marek Zelenka**, LL.M. je právník a absolvent Právnické fakulty v Praze a německém Pasově. Vedl právní poradnu Oživení, má praktické zkušenosti s prací obecního zastupitele, je členem poradních orgánů vlády.

Marek představí 5 lekcí, které připravilo Oživení společně s **Alexem Katalidisem** z Učitele naživo a jsou dostupné na těchto webech:

- www.obcankari.cz/edukacni-materialy?search_api_views_fulltext=oziveni
- www.oziveni.cz/seminare

1. Fungování obcí

Rozlišit stát od samosprávy dělá problém dospělým, natožpak dětem. Kdo je za co zodpovědný, jaké mají politici odměny nebo co je uvolněný a neuvolněný zastupitel. Hravou formou pomocí deseti kvízových otázek objasníme žákům základní pojmy a provedeme je fungováním obecní samosprávy, volebním systémem nebo volebním právem.

2. Demokracie v mobilu

Mobil má každý. A i mobilu lze využít pro budování důvěry ve stát. Náš stát už nyní publikuje značné množství informací ve formě, která je i žákům snadno dostupná v mobilech. Stačí vědět, kde hledat.

V rámci příspěvku si učitelé zahrají na marketingové specialisty vývojářské firmy. Dostanou za úkol seznámit se a pochopit výhody a potřebu pro veřejnost jedné z veřejně dostupných webových aplikací. Následně je budou mít za úkol „prodat“ ostatním skupinám a přesvědčit je, že zrovna jejich webová aplikace je ta nejlepší. Bez jakéhokoli instalování a trablů lze např. nahlížet do katastru nebo do obchodního rejstříku.

3. Radniční zpravodaje

Dokážeme rozpoznat manipulaci? Jak číst média, která vydávají samy obce?

Mediální trh zažívá transformaci na digitální věk a dlouhodobou krizi příjmů. Žurnalistika, jak ji známe, bývá nahrazována PR články, které se tváří jako nezávislé zpravodajství.

V některých oblastech ČR jsou jediným zdrojem informací radniční zpravodaje, které jsou placeny z daní a nesplňují standardy novinářské práce.

Studenti díky kvízu a cvičení pochopí, co jim vlastně chodí zdarma do schránek a jak číst zpravodaje kriticky. Vysvětlí si, co je ne-objektivní a ne-vyvážený článek. Řekneme si, co jsou informační pouště a jaký mají dopad na společnost.

4. Pojistky demokracie

„Vlády by se měly soustředit spíše na snižování utrpení než na to, aby se pokoušely vykonat co nejvyšší možné dobro.“

Podstatou demokracie je její samoopravná schopnost. Už když jdeme k volbám, víme, že si nevybíráme ani dokonalou stranu, ani dokonalé kandidáty, protože za pár let půjdeme k volbám znovu, abychom provedli

nový výběr. Zdánlivá slabost demokracie je zároveň její největší výhodou.

5. Transparentnost politiky

Žáci pomocí kvízu a samostatného cvičení pochopí stranický systém v ČR, angažovanost občanů v politických stranách a financování politických stran.

Samostatnou aktivitou si zahrají na auditory prezidentských kampaní. Pochopí, proč dostávají strany peníze ze státního rozpočtu a proč je dobré mít stropy pro sponzory politických stran a pro politické kampaně.

Nakonec si společně s **Irenou Eibenovou** sami vyzkoušíme jednu z lekcí zaměřenou na hodnotové postoje žáků, aby se nebáli ozvat, když uvidí nepravost.

6. V kůži oznamovatele

Oznamovatelé? Whistlebloweři? Nebo práškači, udavači a zrádci?

V české společnosti je zakořeněný pocit, že „držet basu“ proti systému (režimu), je něco, co se očekává a co je správně. Jenomže za každou velkou přírodní katastrofou, za každým korupčním skandálem či sportovním dopingem jsou oznamovatelé, kteří se neozvali ze strachu z odvety.“

Hynek Trojánek

Soukromí ve věku

sledovacího kapitalismu

PŘEDNÁŠKA

Původní představa, že o nás stát či soukromý sektor bude složitě sbírat osobní údaje, aby nás měl pod dohledem či na nás cílil reklamu, byla nahrazena překvapivou realitou: osobní údaje odevzdáváme sami a dobrovolně, „platíme“ jimi pravidelně za „bezplatné“ využívání digitálních nástrojů. Kam směřuje „sledovací kapitalismus“ a můžeme se jako jednotlivci vůbec nějak bránit?

Hynek Trojánek pracuje v organizaci Iuridicum Remedium, (www.iure.org), která se dlouhodobě zabývá ochranou soukromí a digitálními právy. Více než deset let pracoval v sociální oblasti s lidmi s postižením či s duševním onemocněním. Jako scenárista se zároveň podílel na řadě dokumentů, animovaných filmů i seriálů.

DEN 2 / ÚTERÝ 4. 7. 2023

Hledá se viník aneb Jak být dospělý v době krize

9:00 – 10:30

Tereza Matějčková

Homo ludens:
mezi hravostí a zábavou

PŘEDNÁŠKA

10:45 – 12:15

Klára Kalibová

Předsudečné násilí

PŘEDNÁŠKA

12:15 – 13:00

oběd

13:00 – 14:30

Aleš Rod

Proč je bohatší společnost,
kde mladí lidé znají základy
ekonomie?

PŘEDNÁŠKA

14:45 – 16:15

Martin Šmok

Konstrukce nepřítele a její
setrvačnosti ve společnosti

PŘEDNÁŠKA + LEKCE

16:30 – 17:30

Monika Stehlíková

Tu krev nesmyjeme

LEKCE

Tereza Matějčková

Homo ludens: mezi

hravostí a zábavou

PŘEDNÁŠKA

Východiskem přednášky bude kategorie humo ludens od Johana Huizingy. Hra je podle tohoto nizozemského kulturního filosofa základem lidského vývoje na úrovni jednotlivce i skupiny. Není tedy jen zdrojem kultury, ale myšlení vůbec. Uvolňuje nás totiž ze sevření potřeb a každodennosti a vytváří prostor nezáměrnosti. Paradoxně ve hře plně chápeme možnosti toho, v čem žijeme, a potud díky ní lépe rozumíme i skutečnosti. Od této kategorie odlišuje Huizinga dětinskost, kdy naopak začínáme žít pod svými možnostmi, typicky proto, že nejsme schopni náležitě odlišit hru a vážnost. Vážní jsme tam, kde si máme hrát; naopak si hrajeme, když máme být vážní. Právě v návaznosti na Huizingu rozvinuli někteří současní autoři, jako třeba rakouský myslitel Robert Pfaller, pojem infantilní doby. Pro tu je charakteristické, že jí již nevládne ani rozlišení na hru a vážnost, ale na vážnost a (masovou) zábavu, která má však tu vlastnost, že není hravá, a možnosti tudíž neodkrývá, ale zakrývá.

Tereza Matějčková je vysokoškolská pedagožka a publicistka. Je autorka knih „Hegelova fenomenologie světa“ a „Kdo tu mluvil o vítězství? Osm cvičení ve filosofické rezignaci“. Píše pro týdeník Echo.

Klára Kalibová

Předsudečné násilí

PŘEDNÁŠKA

Přednáška se bude zabývat předsudečným násilím v celé jeho šířce. Jedině důsledným prosazováním principů demokratického právního státu zahrnující rovnost všech lidí v důstojnosti a právech lze dosáhnout takové společnosti, v níž je spravedlnost dosažitelná pro všechny bez rozdílu barvy pleti, národnosti, víry, zdravotního stavu, sexuální orientace, věku, sociálního postavení, politického přesvědčení či světonázoru.

Mgr. **Klára Kalibová**, Ph.D. absolvovala magisterské studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy (2007), doktorát získala na Právnické fakultě Masarykovy univerzity (2017).

Svoji právní praxi bezprostředně po absolutoriu právnické fakulty spojila s obhajobou práv obětí trestných činů a neziskovým sektorem. Věnovala se zastupování obětí obchodu s lidmi a organizovaného zločinu a posléze (od roku 2009) obětím předsudečné trestné činnosti. Od roku 2019 se věnuje výkonu samostatné advokacie, a do její agendy, kromě již zmíněných obětí trestných činů patří obhajoba v trestním řízení, rodinné a občanské právo, právo na náhradu škody a nemajetkové újmy a právo neziskového sektoru.

Věnuje se odborné publikační činnosti („Předsudečné trestné činy: Příručka pro soudce a státní zástupce“, „Právo na právní pomoc a oběti předsudečné trestné činnosti“, „Zapomenuté oběti: Násilí z nenávisti a pora-

denství pro jeho oběti v ČR“, „Znáte jejich práva: sociální práce a lidé ohrožení násilím z nenávisti“).

Přednášela půdě OSN, Evropské komise a Organizace pro pomoc a bezpečnost v Evropě vždy na téma práva obětí předsudečné trestné činnosti. Pravidelně školí policii a státní zástupce. Společně s kolegyní Petrou Vytejškovou jsou jedinými českými lektorkami oprávněnými školit policii a státní zástupce na téma trestných činů z nenávisti pro mezivládní organizaci OBSE v celém teritoriu její působnosti.

Je členkou České kriminologické společnosti. Je držitelkou ceny Alice G. Masarykové pro přínos k ochraně lidských práv.

Aleš Rod

Proč je bohatší společnost, kde mladí lidé znají základy ekonomie?

PŘEDNÁŠKA

Ing. **Aleš Rod**, Ph.D. je ekonom, podnikatel, vysokoškolský pedagog a otec dvou synů. Vystudoval ekonomii na Vysoké škole ekonomické v Praze a momentálně vede Centrum ekonomických a tržních analýz (CETA). Premiér vlády jej společně s dalšími odborníky nominoval do Národní ekonomické rady vlády (NERV). Věnuje se hlavně ekonomii regulace (energetika, finanční sektor, závislostní industrie), fungování veřejného sektoru (státní rozpočet, hospodaření municipalit, role neziskových organizací v ekonomice) a digitální ekonomice (prolínání nových technologií do byznysu a fungování státní správy a samosprávy). Působí ve správní radě Anglo-American University, jeho instituce je členem mezinárodní sítě think-tanků 4.Liberty.eu. Zajímá se o investice do startupů, podporuje finanční gramotnost a podporuje zvyšování podnikavosti u mladých lidí.

Martin Šmok

Konstrukce nepřítele

a její setrvačnosti

ve společnosti

PŘEDNÁŠKA+ LEKCE

Martin Šmok je dokumentarista, badatel a kurátor výstav věnovaných moderní židovské historii. Je autorem dokumentárních filmových sérií věnovaných neznámým kapitolám československé historie: trilogii „Mezi zaslepenými bláznů“ a „Mezi hvězdou a půlměsícem“. Byl kurátorem výstav věnovaných moderním dějinám Československa: „Hagibor – místo, lidé, osudy“, instalované na místě někdejšího koncentračního a později internačního tábora v Praze, „105“, výstavy propagandistické tvorby Borise Jefimova, Stalinova nejoblíbenějšího kreslíře, „Zmařené naděje“ o poválečném návratu, migraci, imigraci a emigraci židů přes Československo v letech 1945–1953, „Trošičníky v Šanghaji“ o prožitku takzvaného šanghajského ghetta očima československých uprchlíků, „Labyrintem normalizace – židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti“, „Nositelé paměti“, první výstavě brněnského Moravského židovského muzea Mehrin a části trvalé expozice Židovského muzea v Praze. Je také autorem knihy věnované stopám židovské přítomnosti na území dnešní Prahy 2. Kromě toho publikuje odborné články, spolupracuje s institucemi zabývajícími se podobnými tématy, přednáší a věnuje se zkoumání primárních zdrojů spojených s moderními dějinami naší země. Je také předsedou

OpenEye, z.s., spolku, který se věnuje primárnímu historickému výzkumu a tvorbě vzdělávacích programů založených na svědectvích pamětníků z archivu USC Shoah Foundation, jako jsou IWalks a e-learningová platforma IWitness. Tyto programy čerpají z židovské zkušenosti minulosti a učí prakticky využitelné dovednosti pro současnost. Jednu z těchto aktivit, věnovanou konstrukci nepřítelů a její setrvačnosti ve společnosti, „Reakcionář Kohn“, představí na letní škole.

Monika Stehlíková

Tu krev nesmyjeme

Podoby protiválečných občanských protestů obyvatel Ruské federace

LEKCE

Skupinová aktivita je založená na práci s obrázkou protiválečných demonstrantů v Ruské federaci především na jaře 2022. Žáci přemýšlejí nad tématy a osobními motivacemi protestujících i nad svými vlastními motivacemi k případnému vlastnímu podílu na možných občanských protestech. Základní verzi aktivity je možné rozvíjet dalšími otázkami a tématy směřujícími k tématům aktivního občanství a lidských práv.

TÉMATATA: politologie, sociologie, psychologie, filosofie.

Info

Certifikáty budou rozdávány
v průběhu celého semináře.

Občerstvení zajištěno.

Změna programu vyhrazena.

V případě dotazů nás můžete kontaktovat:

tel.: 774 220 950

mail.: terina.vodickova@gmail.com



Občankáři

www.obcankari.cz